

Memorandum

Terugkoppeling toezegging behoeftepeiling Volwassenenfonds actualiteitenmotie M24-56

Onderwerp	Terugkoppeling toezegging behoeftepeiling Volwassenenfonds
Datum	17-03-2025
Documentnummer	UTSP-885326695-4308
Van	Rob van Muilekom
Aan	Provinciale Staten/Statencommissie BEC
Telefoonnummer	+31642526774 (Daniëlle Schalkwijk, programmamanager Sociale Agenda)

Samenvatting

Naar aanleiding van de ingetrokken Actualiteitenmotie 24-56, waarbij is toegezegd punt 2 uit te voeren, is er onderzocht of gemeenten behoefte hebben aan ondersteuning bij het stimuleren van sport- en cultuurdeelname onder jongvolwassenen (18-23 jaar). Hierbij is gekeken hoe de provincie deze ondersteuning kan bieden en de deelname van gemeenten aan het Volwassenenfonds kan faciliteren. Alle Utrechtse gemeenten zijn gevraagd of zij behoefte hebben aan provinciale ondersteuning, en de optie is voorgelegd om alleen minima of jongvolwassenen van 18-23 jaar te ondersteunen. Uit deze verkenning blijkt dat er bij de gemeenten geen behoefte bestaat voor aansluiting bij een dergelijke regeling en fonds. Provinciale ondersteuning op dit onderwerp is dan ook niet nodig. Als provincie blijven we het Jeugdfonds Sport & Cultuur ondersteunen.

Aanleiding

Tijdens de Provinciale Staten vergadering van 19 juni 2024 is naar aanleiding van de ingetrokken Actualiteitenmotie 24-56 toegezegd een verkenning uit te voeren naar punt 2 van de motie: een verkenning uitvoeren naar de mogelijkheden van het faciliteren van de deelname van gemeenten aan het Volwassenenfonds Sport & Cultuur, met nadruk op minima en jongvolwassenen van 18-23 jaar, waarvan ouders en jongeren onvoldoende middelen hebben om zelf een sport- of cultuurabonnement te betalen.

Overleg met Volwassenenfonds en Jeugdfonds

In het kader van deze verkenning hebben gesprekken plaatsgevonden tussen de provincie en het Jeugdfonds en Volwassenenfonds Sport & Cultuur. Hierbij is besproken hoe gemeenten kunnen worden gefaciliteerd bij deelname aan het Volwassenenfonds en in hoeverre het Jeugdfonds en Volwassenenfonds hierin een rol kunnen spelen. Deze organisaties hebben structureel contact met de gemeenten over het stimuleren van sport- en cultuurdeelname bij mensen in armoede- en achterstandssituaties.

Uit de gesprekken kwamen een aantal zaken naar voren:

1. Zowel het Volwassenenfonds als het Jeugdfonds geven aan dat zij geen gemeenten benaderen voor deelname. Uitbreiding en aansluiting gebeurt als een olievlek van gemeente naar gemeente. Als fondsen willen ze hier niet tussenkomen en zetten niet actief in op werving van nieuwe gemeenten.
2. Uitvraag naar behoefte rondom de verandering in doelgroep is wel mogelijk. Dit zal echter wel alleen gelden bij het Volwassenenfonds. Uitbreiding van de leeftijd van het Jeugdfonds is geen reële optie,

- omdat het Jeugdfonds (onder de 18) en Volwassenenfonds (boven de 18) elkaar dan overlappen. Dit zorgt voor problemen in de uitvoering.
3. Beide fondsen geven aan dat de timing van de uitvraag niet handig is vanwege het naderende ravijnjaar. Gemeenten zijn druk bezig met het regelen van budgetten en extra regelingen in tijden van bezuinigingen zijn niet kansrijk.
 4. Volgens het Jeugdfonds en het Volwassenenfonds hebben gemeenten die niet deelnemen, vaak een andere regeling, geen budget voor een nieuwe regeling of vinden een regeling specifiek gericht op sport en cultuur niet wenselijk. Deze gemeenten hebben vaak een brede armoederegeling, waarbij inwoners bijvoorbeeld budget kunnen aanvragen voor de aanschaf van een laptop. Als gemeenten een regeling willen die specifiek besteed wordt aan sport en cultuur, benaderen ze zelf een fonds zoals het Volwassenenfonds.

Behoeftepeiling gemeenten

Aansluitend heeft de provincie een behoeftepeiling uitgevoerd bij de gemeenten. Er is telefonisch en per e-mail contact gezocht met ambtenaren Cultuur, Sport en Armoedebelief bij de 26 gemeenten. Hierbij werd gevraagd welke regelingen er binnen de gemeenten zijn, gericht op minima en het stimuleren van deelname aan cultuur en sport. Aan gemeenten die nog niet aangesloten zijn bij het Volwassenenfonds is gevraagd of zij interesse hebben in deelname, met een tijdelijke financiële stimulans vanuit de provincie voor de licentiekosten. Ook is gevraagd waarom de gemeente wel of geen interesse heeft. Hierbij is aangegeven dat er bij het Volwassenenfonds een mogelijkheid is om de doelgroep te beperken tot minima of de leeftijd 18 – 23 jaar oud.

De volgende zaken kwamen naar voren:

1. Alle 26 gemeenten hebben regelingen gericht op minima.
Specifieke regelingen gericht op sport- en cultuurdeelname zijn aanwezig bij 4 gemeenten en de vijf gemeenten die al aangesloten zijn bij het Volwassenenfonds. Vijftien gemeenten maken gebruik van een (gezamenlijke) pas, zoals de U-pas, Groene Hart Pas en Veenendaalpas, waaruit onder andere sport & cultuur worden gefinancierd. Zes gemeenten maken gebruik van een declaratieregeling, waaruit onder andere sport & cultuur worden gefinancierd.
2. Er is geen budget beschikbaar voor een nieuwe regeling zoals het Volwassenenfonds.
Bij alle gemeenten komt het budget als eerste ter sprake bij mogelijke aansluiting bij het Volwassenenfonds. Gemeenten zijn terughoudend in het aangaan van nieuwe of andere regelingen door het gebrek aan (structurele) financiële middelen. Vier gemeenten zijn geïnteresseerd in het initiatief van de provincie om een verkenning te doen naar de ondersteuningsmogelijkheden en het financieren van de coördinatiekosten van het Volwassenenfonds, maar zetten een kanttekening bij de beschikbaarheid van een meerjarige investering vanuit hun kant.

"De bijdrage aan de licentiekosten is dan een kleine incentive, maar niet doorslaggevend. De echte aarzeling zit in de bijdrage per aanvraag, waar de gemeente zelf voor aan de lat staat, en het feit dat een licentiebijdrage van max 2 jaar een tijdelijke 'pleister' is waar we als gemeente structureel niet echt iets mee kunnen. Je schept verwachtingen en gewoonten die niet doorgezet kunnen worden."

3. Het financieren van de licentiekosten voor het Volwassenenfonds door de provincie biedt niet genoeg financiële ondersteuning.
Gemeenten vinden het financieren van de licentiekosten een zeer minimale ondersteuning en een 'tijdelijke pleister'. Er is daarmee onvoldoende prikkel is voor de meerjarige investering. Het financieren van de coördinatiekosten van het Volwassenenfonds door de provincie is bij geen gemeente een beslissende factor in de keuze om wel of niet deel te nemen.

Van de 26 gemeenten geeft één gemeente aan dat er op dit moment gekeken wordt naar aansluiting bij het Volwassenenfonds, maar waarbij 'op creatieve wijze budget bij elkaar wordt geschrapt' voor een driejarige pilot.

Het (tijdelijk) financieren van de licentiekosten vanuit de provincie trekt deze gemeente niet meteen over de streep. De meerjarige financiële investering is daarvoor te groot.

4. Er is eenvoud en toegankelijkheid gewenst van het aanbod voor minima. Negentien gemeenten geven aan dat er zo min mogelijk verschillende loketten moeten zijn voor de doelgroep. Het toegankelijk maken van de regelingen is het doel, waarbij zoveel mogelijk regelingen gebundeld worden. De doelgroep moet gebruik kunnen maken van ondersteuning op het vlak dat zij wensen, en niet enkel gericht op sport en cultuur. Met het aansluiten bij het Volwassenenfonds wordt er een extra loket geopend. Dit kan drempelverhogend werken. Er wordt bij de gemeenten verschillend gedacht over het nut van intermediairs zoals het Volwassenenfonds. Enerzijds kunnen zij de doelgroep in beeld brengen en brengt het wat gemak voor de ambtelijke organisatie, anderzijds is er vrees dat het moeten aanmelden via een intermediair drempelverhogend zou kunnen werken en niet kostenefficiënt is.

"Eenvoud voor de inwoner wordt een belangrijke voorwaarde voor het inrichten van onze regelingen en procedures. Dat betekent (onder andere) concreet dat we geen nieuwe regelingen introduceren, maar aansluiten op bestaande regelingen. Waar mogelijk combineren we regelingen."

5. Er is op dit moment geen ambitie om de specifieke doelgroep 18-23 jaar oud extra te ondersteunen. Jongvolwassenen zijn niet de belangrijkste doelgroep als het gaat om armoedebeleid. Gemeenten zijn gedwongen om keuzes te maken vanwege het beperkte budget. Jongvolwassenen vallen daarmee in de gebruikelijke doelgroep van 18+ minima. Eén gemeente geeft aan dat de specifieke doelgroep wel interessant is, omdat er voor deze leeftijdscategorie weinig extra geboden wordt. Wel geldt voor deze gemeente: niet in de vorm van incidentele middelen om aan te sluiten bij het Volwassenenfonds in verband met het creëren van een extra loket, maar bijvoorbeeld als extra budget op bestaande regelingen en passen.

6. Er is behoefte aan langdurige, structurele ondersteuning in de vorm van financiële middelen. De gemeenten geven aan dat er op het gebied van armoedebeleid altijd behoefte is aan extra budget, maar wel structureel en gericht op al bestaande regelingen. Er moet langdurige financiële zekerheid worden geboden aan zowel de gemeenten als de doelgroep binnen armoedebeleid, geen incidentele bijdrages. Het (tijdelijk) financieren van de licentiekosten van het Volwassenenfonds is daarmee niet gewenst, vanwege de tijdelijkheid, de grotere investering vanuit de gemeenten zelf en de drempelverhogende werking.

7. Er is geen verschil zichtbaar in de behoefte tussen grote en kleine gemeenten. Er is in de reacties geen verschil zichtbaar tussen de kleine en grote gemeenten. De kleine gemeenten werken vaak verenigd en bieden gezamenlijke regelingen en/of minima-passen aan.

Conclusie

Uit de verkenning blijkt dat er onvoldoende draagvlak is bij de gemeenten voor een provinciale rol met betrekking tot het Volwassenenfonds. Gemeenten die niet deelnemen aan het Jeugdfonds of het Volwassenenfonds hebben vaak hun eigen regelingen. Er is terughoudendheid voor een extra loket, gebrek aan budget voor een nieuwe regeling, of geen behoefte aan een extra regeling voor mensen in armoede- en achterstandssituaties die uitsluitend voor sport en/of cultuur bedoeld is. Er is geen interesse in een regeling specifiek gericht op jongvolwassenen (18-23 jaar).

'Mooie wens en gebaar, maar in de praktijk niet de oplossing voor een structureel vraagstuk.'

Bijlage 1. Overzicht minima-regelingen per gemeente

Gemeente	Bestaande regeling	Reactie behoeftepeiling
Amersfoort	Diverse regelingen zoals energietoeslag, regeling dierenarts, kledingpas voor kinderen van 12 t/m 17 jaar, kwijtschelden gemeentelijke belastingen	Geen interesse.
Baarn	- Jeugdfonds - Sinds januari 2024 Volwassenenfonds - Armoedepact waar 13 organisaties zijn aangesloten, waaronder Stichting Leergeld. - Kidskaarten: kinderen tot 18 jaar krijgen jaarlijks een bon van ongeveer € 100,00	Al aangesloten bij het Volwassenfonds.
Bunnik	- Jeugdfonds - Declaratiefonds participatie a €155,-	Geen reactie.
Bunschoten	- Jeugdfonds - Volwassenenfonds - Bezig om aan te sluiten bij Stichting Leergeld	Al aangesloten bij het Volwassenfonds.
De Bilt	- U-pas (onderzoek naar eigen pas) - Jeugdfonds	Geen interesse.
Ronde Venen	- Groene Hart Pas	Geen interesse.
Eemnes	- Volwassenenfonds - Jeugdfonds	Al aangesloten bij het Volwassenfonds.
Houten	- U-pas - Jeugdfonds	Geen interesse.
IJsselstein	- U-pas - Voor kinderen aangevuld met Stichting Leergeld	Geen interesse.
Leusden	- Lokaal Jeugdfonds de Boom - Diverse kindregelingen - Sportpas volwassenen - Wordt gedacht aan ontwikkelen eigen stadspas	Interesse onder voorbehoud van structurele financiële middelen en aanpassing eigen minimabeleid.
gemeente Lopik	- Volwassenenfonds - Jeugdfonds	Al aangesloten bij het Volwassenfonds.
Montfoort	- Jeugdfonds - Groene Hart Pas - Declaratieregeling	Geen interesse.
Nieuwegein	- Nieuwegein-pas	Geen interesse.
Oudewater	- Groene Hart Pas - Declaratieregeling	Geen interesse.
Renswoude	- Renswoude pas	Geen interesse.

	- Jeugdfonds	
Rhenen	- Rhenen pas - Jeugdfonds	Geen interesse.
Soest	- Jeugdfonds - Volwassenenfonds - Minimafonds - Armoedefonds (tijdelijk) - Stichting Leergeld	Al aangesloten bij het Volwassenfonds.
Stichtse Vecht	- U-pas - Jeugdfonds	Interesse onder voorbehoud van structurele financiële middelen en aanpassing eigen minimabeleid.
Utrecht	- U-Pas - Jeugdfonds	Geen interesse.
Utrechtse Heuvelrug	- Jeugdfonds	Geen reactie.
Veenendaal	- Veenendaalpas - Jeugdfonds	Geen interesse.
Vijfheerenlanden	- Eigen regelingen, zoals een declaratiefonds	Geen reactie.
Wijk bij Duurstede	- Lokale Jeugd Sport Pas - Regelingen voor lokale inkomens - Werkt via Stichting Binding aan verschillende welzijns- en zorgtaken voor gemeenten.	Geen interesse.
Woerden	- Heeft samen met de gemeenten Oudewater, Montfoort en de Ronde Venen de Groene Hartpas (GHP). Woerden is de trekker.	Interesse onder voorbehoud structurele financiële middelen, aanpassing beleid en samenwerking met andere gemeenten binnen de Groene Hart Pas.
Woudenberg	- Vergoedingen voor sport en cultuur - Kindregelingen rondom school en fiets - Voorstel gedaan aan gemeenteraad om aan te sluiten bij Jeugdfonds	Geen interesse.
Zeist	- Jeugdfonds' - Eigen regeling met declaratiemogelijkheden	Is aan het onderzoeken of aansluiting bij het Volwassenenfonds passend is voor het beleid.